

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Освітня програма “Психологія”

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «29» серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія суїцидальної поведінки
Викладач (-і)	Кандидат психолог.н. Шкраб'юк Вероніка Степанівна
Контактний телефон викладача	0976128216
E-mail викладача	veronika.shkrabiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=118&id_cou=1253
Консультації	кожний 3-й четвер місяця
2. Анотація до курсу	
Місце навчальної дисципліни «Психологія суїцидальної поведінки» визначається фундаментальною роллю для майбутніх психологів знань, вмінь та навичок з організації психологічної діагностики та корекції поведінки осіб з аутоагресією; важливістю здійснення заходів з питань профілактики самогубств серед різних категорій населення. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Клінічна психологія», «Психодіагностика», «Патопсихологія», «Вікова психологія», «Соціальна психологія» та ін.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета: розкрити значення даного курсу у структурі практичної діяльності психолога; ознайомити студентів з історико-філософськими та соціально-психологічними теоріями суїцидальної поведінки; розширити теоретичні уявлення про індивідуально-психологічні особливості особистості суїцидента; поглибити наукові уявлення про види та методи діагностики, корекції та профілактики аутоагресивної поведінки особистості. Цілі: вивчення індивідуально-психологічних та патопсихологічних особливостей осіб, схильних до аутоагресивної поведінки та суїциду; поглиблення теоретичних знань про соціальні та соціально-психологічні явища, які провокують суїцидальну поведінку; оволодіння навичками роботи з психологічними техніками та методами діагностики аутоагресивної активності; ознайомлення із специфікою надання психологічної допомоги суїцидентам; підбір ефективних методів впливу на аутоагресора в кризових ситуаціях та особливості корекції постсуїцидального стану; розроблення заходів профілактики суїцидальної поведінки.	
4. Результати навчання (компетентності)	
Загальні компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.

ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності

Фахові компетентності:

СК1.Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та суїцидології.

СК2.Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3.Здатність до розуміння природи аутоагресивної поведінки та суїцидальних вчинків.

СК4.Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5.Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6.Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7.Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8.Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) суїцидентам.

СК9.Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення.

СК10.Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11.Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11.Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12.Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР15.Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/2
самостійна робота	60/82

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8- й семестр	053 Психологія	4 курс	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
ТЕМА 1. Загальна характеристика аутоагресивної та суїцидальної поведінки ПЛАН 1.Історико-філософські погляди на природу суїциду. 2. Поняття та основні теорії суїцидальної поведінки. 3.Види самогубств, форми суїцидальної поведінки 4.Етапи суїцидальної поведінки	Лекція, семінарське заняття	1.Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Мартинюк І. А. Патопсихологія / К. : ЦУЛ, 2008. 208 с. 4. ГураС.О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ,2016.129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу:	- підготувати термінологічний словник основних понять дисципліни «Психологія суїцидальної поведінки»; - проаналізувати психологічний смисл смерті та поняття психологічної смерті в окремих психологічних концепціях (К.Юнга, В.Франкла,	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові повідомлення – 15б презентація -15 б Самостійна робота – 5б	2 тиждень

		https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf. 6. Білецька В. В. Девіантна поведінка учнів: форми, прояви, попередження (методичні рекомендації практичним психологам, соціальним педагогам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів). Миколаїв, 2011. 40 с. 7. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. – 160 с. 8. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с. 9. Франкл В. Человек в поисках смысла / М. : Прогресс, 1990. 366 с. 10. Фрейд З. Мы и смерть / Рязанцев С. Танатология (учение о смерти). СПб. : Питер	Е.Фромма); - здійснити порівняльний аналіз філософських та культурно-історичних уявлень щодо суїциду як способу смерті -опрацювати статтю: Полищук Ю. И. О спорном понимании самоубийства как психологического явления. // Вопр. психологии. 1994. №1. Дати відповідь на запитання: 1) Яку природу має явище самогубства? 2) Чи припустима однозначна оцінка сили вчинку самогубства? - підготувати реферат, письмове повідомлення 8/12		
--	--	---	---	--	--

		Ком, 1994. С. 13-25. 11. Фрейд З. Печаль и меланхолия / Суицидология: Прошлое и настоящее: Проблема самоубийства в трудах философов, социологов, психотерапевтов и в художественных текстах. М., 2002. – С. 248-263 12. Юнг К. Проблемы души нашего времени / М.: Прогресс, 1994. 336 с.			
ТЕМА 2. Детермінанти суїцидальної поведінки ПЛАН 1. Чинники формування суїцидальної поведінки 2. Соціологічні та соціально-психологічні фактори суїцидальності 3. Індивідуально-психологічні та біохімічні моделі формування аутоагресивних проявів. 4. Захисні антисуїцидальні чинники.	Лекція, семінарське заняття	1. Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Мартинюк І. А. Патопсихологія / К. : ЦУЛ, 2008. 208 с. 4. Гура С. О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ, 2016. 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с.	- здійснити психологічну критику психоаналітичних, соціологічних та біологізаторських концепцій самогубства - створити власну схему взаємозв'язків чинників суїцидальності. Обґрунтувати свою думку. - здійснити аналіз статистичних даних щодо суїцидальності та їх зумовлюючих чинників. - підготувати реферат, письмове повідомлення 8/12	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові повідомлення – 156 презентація - 15 б	4 тиждень

		Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf. 6. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. 160 с. 7. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с.			
ТЕМА 3. Особистісні передумови суїцидальної поведінки ПЛАН 1.Основні риси суїцидальної особистості. 2. Мотиви суїцидальної поведінки. Типи особистісного смислу суїцидальної мотивації. 3.Типи суїцидальних реакцій особистості. 4. Індикатори суїцидального ризику.	Лекція, семінарське заняття	1.Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Мартинюк І. А. Патопсихологія / К. : ЦУЛ, 2008. 208 с. 4. ГураС.О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ,2016.129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія	здійснити аналіз продуктивних та деструктивних аспектів не адаптивної активності Наукове повідомлення -опрацювати монографію К. Леонгарда “Акцентуированные личности”. Визначити типи акцентуєваних особистостей, для яких суїцидальна поведінка може бути найбільш властивою. Обґрунтувати свої міркування. - підготувати реферат, письмове повідомлення	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові повідомлення – 15б презентація-15 б Самостійна робота – 5б	4 тиждень

		суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf. 6. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. – 160 с. 7. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с. 8. Шнейдман Э. Десять общин черт самоубийства и их значение для психотерапии // Суицидология. Хрестоматия по суицидологии / К. : А.Л.Д., 1996. С. 161-176. 9. Шнейдман Э. Душа самоубийцы / М. : Смысл, 2001. 168 с	8/12		
ТЕМА 4. Соціально-психологічні особливості суїцидальної поведінки різних груп населення ПЛАН 1. Психологічна характеристика	Лекція, семінарське заняття	1. Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний	- здійснити порівняльний аналіз суїцидальної поведінки, визначити спільне та відмінне (на	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові повідомлення – 15 б презентація-15 б Самостійна робота – 5б	6,8 тиждень

суїцидальності дітей та підлітків. 2. Соціально-психологічні чинники самогубств у похилому віці. 3. Соціально-психологічні фактори, що детермінують суїцидальну поведінку у військових колективах та серед співробітників правоохоронних органів. 4. Соціально-психологічні чинники суїцидальної поведінки засуджених.		світ, 2009. 128 с. 3. Блинова О. Є. Психологічні фактори суїцидальної поведінки у підлітковому віці / Актуальні проблеми суїцидології : зб. наук. праць. К., 2002. Ч. 1. С. 31–33. 4. ГураС.О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ, 2016. 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf. 6. Логвиненко О. І. Врахування детермінантів професійної деформації працівників ОВС як фактор запобігання суїцидальним проявам / За заг. ред. С.І.Яковенка / Психологія суїцидальної поведінки: Діагностика, корекція, профілактика: Зб. наук. праць. К. : РВВ КІВС, 2000. С. 103–106. 7. Лебедєв Д.В., Назаров О.О.,	вибір): а) діти та підлітки; б) підлітки та люди похилого віку; в) чоловіки та жінки; г) засуджені та сексуальні меншини; д) учасники бойових дій та лікарі; е) власний варіант; - підготувати реферат, письмове повідомлення 8/12		
--	--	---	---	--	--

		Тімченко О.В., Христенко В.Є., Шевченко І.О. П86 Психологія суїцидальної поведінки: Посібник/За заг. ред. проф. О.В.Тімченка – Харків, 2007. – 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/5707/1/Психологія%20суїциду.pdf 8. Білецька В. В. Девіантна поведінка учнів: форми, прояви, попередження (методичні рекомендації практичним психологам, соціальним педагогам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів) / В. В. Білецька. Миколаїв, 2011. 40 с. 9. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. 160 с. 10. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с.			
ТЕМА 5. Психодіагностика суїцидальної поведінки ПЛАН	Лекція, семінарське заняття	1.Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с.	Здійснити підбір методик, за допомогою яких можна визначити депресивні стани особистості,	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові	10 тиждень

1. Методики визначення схильності до суїцидальної поведінки. 2. Візуальна діагностика суїцидальної поведінки 3. Діагностика суїцидального ризику при психопатії та депресивних станах особистості		2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Ефремов, В. С. Основы суицидологии / СПб : Диалект, 2004. 479 с 4. ГураС.О. Психологія суїциду / Х.:НУЦЗУ,2016.129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf 6. Білецька В. В. Девіантна поведінка учнів: форми, прояви, попередження (методичні рекомендації практичним психологам, соціальним педагогам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів) / В. В. Білецька. Миколаїв, 2011. 40 с. 7. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения:	фрустрацію, дезадаптацію, суїцидальні наміри тощо 8/10	повідомлення-15 б презентація-15 б	
--	--	--	--	---	--

		Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. 160 с. 8. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с. 9. Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. М. : «Когито-Центр», 2005. 376 с.			
ТЕМА 6. Методи психологічної профілактики та корекції суїцидальної поведінки ПЛАН 1. Організаційні і правові принципи надання допомоги суїцидентам. 2. Психотерапія та психокорекція суїцидальної поведінки. 3. Основні методи психокорекційної роботи з аутоагресорами. 4. Особливості профілактики суїцидальної поведінки.	Лекція, семінарське заняття	1. Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Мартинюк І. А. Патопсихологія / К. : ЦУЛ, 2008. 208 с. 4. Гура С. О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ, 2016. 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим	Розробити схему психологічної діагностики та профілактики для певної категорії суїцидентів на ваш вибір (психогенна депресія, ендогенна депресія, стресовий розлад, психопатії, соматичні захворювання), враховуючи вікові та гендерні особливості. Орієнтовна схема: 1. психологічний портрет суїцидента; 2. критерії суїцидальності 3. чинники суїцидальності 4. діагностика (процедура, методи, методики) 5. профілактика (методи, напрямки роботи, способи організації)	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові повідомлення - 15 б презентація - 15 б Самостійна робота – 5 б	12,14 тиждень

		доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf. 6. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Н. Ю. Максимова. – К.: Либідь, 2011. – 520 с. 7. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. 160 с. 8. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с. 9. Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. М. : «Когито-Центр», 2005. 376 с.	Розробити багатоаспектну програму профілактики самогубств серед підлітків, яка могла би бути запропонована для реалізації в освітніх та виховних закладах та для позашкільної роботи з підлітками. - підготувати реферат, письмове повідомлення 10/12		
ТЕМА 7. Психологічна допомога близьким та рідним суїцидента ПЛАН 1. Етапи переживання гострого горя та втрати. 2. Психологічна допомога людям, які пережили суїцид близьких. 3. Особливості	семінарське заняття	1. Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Мартинюк І. А.	Визначте загальні та специфічні способи, прийоми, принципи психологічної допомоги дітям, батькам, партнеру самогубця. Обґрунтуйте думку. - підготувати	Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмові повідомлення-15 б Самостійна робота – 5б	14 тиждень

психологічної реабілітації родичів суїцидентів.		Патопсихологія / К. : ЦУЛ, 2008. 208 с. 4. Гура С.О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ, 2016. 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf 6. Лебедєв Д.В., Назаров О.О., Тімченко О.В., Христенко В.Є., Шевченко І.О. П86 Психологія суїцидальної поведінки: Посібник/За заг. ред. проф. О.В.Тімченка – Харків, 2007. – 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/5707/1/Психологія%20суїциду.pdf 7. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. – М.: ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001. 160 с.	реферат, письмове повідомлення 10/12		
--	--	---	--	--	--

		8. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с. 9. Старшенбаум Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия. М. : «Когито-Центр», 2005. 376 с.			
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	У результаті засвоєння дисципліни «Психологія суїцидальної поведінки» студент може набрати максимально 100 балів. T1, T2, T3, T4 Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмове повідомлення – 10 Презентація - 15 б Самостійна робота (конспект першоджерела, термінологічний словник, аналіз статті тощо) - 5 балів Тести – 10 б T5, T6, T7, T8, T9 Виступи на семінарських заняттях - 5 б Реферат, письмове повідомлення -10б Презентація -15б Контрольна робота–10б Самостійна робота (конспект першоджерела, термінологічний словник, аналіз статті тощо) - 5 балів Тести – 10 б Сумарна кількість – 100 балів.				
Семінарські заняття	Теми семінарських занять: 1. Загальна характеристика аутоагресивної та суїцидальної поведінки 2. Детермінанти суїцидальної поведінки 3. Особистісні передумови суїцидальної поведінки 4. Соціально-психологічні особливості суїцидальної поведінки різних груп населення 5. Психодіагностика суїцидальної поведінки 6. Методи психологічної профілактики та корекції суїцидальної поведінки				

	7. Психологічна допомога близьким та рідним суїцидента Критерії поточного оцінювання на семінарському занятті здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролю. 5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарі. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності. 4 бали - «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди). 3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються. 2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.
Вимоги до письмової роботи	Критерії оцінки тестового завдання: 9-10 балів «відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; 7-8 балів «добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей; 5-6 балів «задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей; 1-4 бали «незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей; 0 балів - завдання відсутнє. Критерії оцінки реферату/письмового повідомлення: 9-10 балів (відмінно): тема реферату/письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у рефераті/письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання. 7-8 балів (добре): тема реферату/письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз

	основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал реферату/письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані. 5-6 балів (задовільно): тема реферату/письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; реферат/письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки. 3-4 балів (незадовільно): завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст реферату/письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним реферату/письмового повідомленню іншого студента на таку ж тему. 1-2 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми реферату/наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня. 0 балів – завдання відсутнє. Критерії оцінки презентації: 12-15 балів (відмінно): у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю. 10-12 балів (добре): у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із
--	---

	вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені. 7-9 балів (задовільно): презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені. 4-6 балів (незадовільно): завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень. 1-3 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, презентація не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни; наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми, презентація не оформлена, здана не вчасно чи відсутня. 0 балів – завдання відсутнє. Критерії оцінки контрольної роботи: 10-9 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. 7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. 1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.
--	---

	0 балів - завдання відсутнє. Критерії оцінки самостійної роботи: Самостійна робота оцінюється за наслідками вибіркової перевірки рівня засвоєння всіх питань, винесених на самостійну роботу. За замостійну роботу студент може отримати до 5 балів. 5 балів «відмінно» - робота студентом виконана в повному обсязі, якісно оформлена; 4 бали «добре» - робота студентом виконана в повному обсязі, є незначні недоліки; 3 бали «задовільно» - робота зроблена, але є суттєві помилки; 1-2 бали «незадовільно» - робота тільки розпочата або виконана не правильно; 0 балів –робота відсутня.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі оцінювання рівня досягнення програмних результатів студентами і зарахування всіх виконаних ними завдань. Для цього отримані бали сумуються, а їх кількість повинна бути не меншою, ніж 50 балів.
7. Політика курсу	
Політика курсу «Психологія суїцидальної поведінки» ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними незважаючи на причину відсутності студента на занятті. У випадку пропуску пар з поважних причин, студенти повинні відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (написати контрольну роботу, тест, виконати завдання на самостійну роботу творчу роботу, усно перездати пропущену тему тощо). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагиату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов’язкову навчальну програму). Якщо студент не ліквідував заборгованість і не набрав мінімум 50 балів, він буде спрямований на повторне вивчення навчальної дисципліни.	
8. Рекомендована література	
Основна:	
1. Психологія суїциду: Посібник/ за ред. В. П. Москальця. К.: Академія, 2004. 288 с. 2. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / К. : Шкільний світ, 2009. 128 с. 3. Блинова О. Є. Психологічні фактори суїцидальної поведінки у підлітковому віці / Актуальні проблеми суїцидології : зб. наук. праць. К., 2002. Ч. 1. С. 31–33. 4. Гура С.О. Психологія суїциду / Х. : НУЦЗУ, 2016. 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2140201/ 5. Федоренко Р. П. Психологія суїциду / Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 260 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf. 6. Логвиненко О. І. Врахування детермінантів професійної деформації працівників ОВС як фактор запобігання суїцидальним проявам / За заг. ред. С.І.Яковенка / Психологія суїцидальної поведінки: Діагностика, корекція, профілактика: Зб. наук. праць. К. : РВВ КІВС, 2000. С. 103–106.	

7. Лебедєв Д.В., Назаров О.О., Тімченко О.В., Христенко В.Є., Шевченко І.О. П86 Психологія суїцидальної поведінки: Посібник. Харків, 2007. 129 с. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/5707/1/Психологія%20суїциду.pdf>
8. Білецька В. В. Девіантна поведінка учнів: форми, прояви, попередження (методичні рекомендації практичним психологам, соціальним педагогам, вчителям загальноосвітніх навчальних закладів) / В. В. Білецька. Миколаїв, 2011. 40 с.
9. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения: Учебное пособие для вузов. М.:ТЦ Сфера, при участии «Юрайт-М» 2001.160 с.
10. Юрьева Л.Н. Клиническая суицидология. Монография / Днепропетровск : Пороги, 2006. 472 с.
11. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. М. : Медпрес., 1998..
12. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология: Ученик для медвузов. СПб, Питер, 2002.
13. Франкл В. Человек в поисках смысла / М. : Прогресс, 1990. 366 с.
14. Фрейд З. Мы и смерть / Рязанцев С. Танатология (учение о смерти). СПб. : Питер Ком, 1994. С. 13-25.
15. Фрейд З. Печаль и меланхолия / Суицидология: Прошлое и настоящее: Проблема самоубийства в трудах философов, социологов, психотерапевтов и в художественных текстах. М., 2002. С. 248-263.
16. Шнейдман Э. Десять общин черт самоубийства и их значение для психотерапии // Суицидология. Хрестоматия по суицидологии. К. : А.Л.Д., 1996. С. 161-176.
17. Шнейдман Э. Душа самоубийцы . М. : Смысл, 2001. 168 с.
18. Юнг К. Проблемы души нашего времени. М. : Прогресс, 1994. 336 с.

Допоміжна:

1. Куликов А.В. Психическое воздействие. Взаимодействие и самовоздействие: история, теория, проблемы //Психическое воздействие на личность и группу: Межвузовский сборник научных трудов. – Иваново: Изд- во Ивановского гос. ун-т, 1989. С. 7–18.
2. Амбрумова А.Г. Когда психологический кризис ведет к самоубийству . Между здоровьем и болезнью. М.: Знание, 1989. 216 с.
3. Бархаленко Е.В. Деякі чинники, що формують суїцидальну поведінку / Е.В.Бархаленко// Психологія суїцидальної поведінки: Діагностика, корекція, профілактика: Зб. наук. пр. / За заг. ред. С.І. Яковенка. – К.: РВВ КІВС., 2002. – 270 с.
4. Калініна Ю. Запобігання суїцидальній поведінці серед підлітків. Психолог. 2005. № 35. – С.14-17.
5. Короленко Ц.П. Семь путей к катастрофе: Деструктивное поведение в современном мире. Новосибирск, 1990. 310с.

Інформаційні ресурси

- 1.http://www.ereading.club/bookreader.php/1023474/Isaev_D._Psihologiya_suicidalnogo_povedeniya.html2.
2. http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/671/Zmist_Vstup.pdf

Викладач – Шкраб'юк Вероніка Степанівна